

**ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПРИРОДООХОРОННОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ ТА ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ:**

**методичні вказівки до виконання
практичних робіт**

Запоріжжя 2025

УДК: 504.062:330.5 (072)
Е45

Рекомендовано Науково-методичною радою
ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»
(протокол № 2 від 21.11.2025 р.)

Укладач:

О. В. Латишева, канд. екон. наук., доцент кафедри цифрових технологій та проєктно-аналітичних технологій ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»

Е45 Економіка та управління природоохоронною діяльністю та еколого-економічний аналіз : методичні вказівки до виконання практичних робіт / уклад. О. В. Латишева. Запоріжжя : ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», 2025. 52 с.

У методичних вказівках наведено рекомендації до процедури виконання практичних робіт та індивідуальних завдань з дисципліни «ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПРИРОДООХОРОННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ТА ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ». Методичні рекомендації містять інформацію щодо змісту, структури, порядку виконання, критеріїв оцінювання робіт та завдань, вимоги до їх оформлення, включаючи зразок титульної сторінки, варіанти рекомендованих тем та перелік рекомендованої основної та додаткової літератури

УДК: 504.062:330.5 (072)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1 ПРАКТИЧНА РОБОТА: ЗАВДАННЯ, ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ТА ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ	5
2 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ	10
3 ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ З ПРАКТИЧНИХ РОБІТ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЙ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ	15
4 ПОДАННЯ НА ПЕРЕВІРКУ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ ТА ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ ТА КРИТЕРІЇ ЇХ ОЦІНЮВАННЯ	18
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	25
ДОДАТКИ	32
ДОДАТОК А. ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОГО АРКУШУ ЗВІТУ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЇ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ	33
ДОДАТОК Б. РЕКОМЕНДОВАНІ ВАРІАНТИ ТЕМ ДОСЛІДЖЕНЬ	37
ДОДАТОК В. ВИМОГИ ДО ФОРМУВАННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ВІДПОВІДНО ДО ДСТУ8302:2015 «БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПРАВИЛА СКЛАДАННЯ»	40
ДОДАТОК Г. ВИМОГИ ДО ЦИТУВАННЯ	49

ВСТУП

Освітня компонента «Економіка та управління природоохоронною діяльністю та еколого-економічний аналіз» має на меті допомогти здобувачам вищої освіти зрозуміти цілі, принципи, інструментарій сталого розвитку, дослідити його переваги для бізнесу, існуючі перешкоди та ризики, а також способи їх подолання та усунення.

Тематика завдань *розроблені з фокусом на* поглиблення знань здобувачів вищої освіти у сфері забезпечення ключових аспектів екологічних, соціальних та управлінських стратегій (Environmental, Social & Governance - ESG) та отримання ними практичних навичок планування процедур розробки та впровадження заходів сталого розвитку з врахуванням існуючих трендів ESG – звітності та цілей сталого розвитку в сучасному бізнес-середовищі.

Актуальність вивчення навчальної дисципліни «Економіка та управління природоохоронною діяльністю та еколого-економічний аналіз» здобувачами вищої освіти полягає в тому, що зараз перед підприємствами стають гостро питання раціонального природокористування, більш гнучкого та ефективного управління з врахуванням впливу їхньої діяльності на навколишнє середовище та суспільство в цілому. Вивчення цієї дисципліни дозволяє здобувачам розуміти, як досягти балансу між економічними, екологічними та соціальними аспектами бізнесу, як розробляти стратегії, спрямовані на створення стійкого та відповідального бізнес - середовища підприємства з врахуванням останніх трендів.

Особливість курсу полягає в тому, що здобувачі вищої освіти отримують знання, які дозволяють: зрозуміти основні поняття сталого розвитку, суть екологічних, соціальних та управлінських стратегій (ESG); вивчити сучасні дійові інструменти управління на шляху забезпечення бізнесом сталого розвитку, у т.ч. з врахуванням діючих стандартів та нормативних вимог ESG – звітності; оволодіти алгоритмами та процедурами управління для підвищення рівня фінансової стійкості і економічної результативності, покращення показників екологічності процесів з врахуванням ESG - ризиків, підвищення рівня соціальної відповідальності, а також гнучкості та адаптивності управління бізнесу у цілому.

Практична значущість вивчення здобувачами вищої освіти навчальної дисципліни полягає в отриманні знань щодо порядку дій з включення сталого розвитку в операційну діяльність на засадах інструментарію «business performance management» (BPM), а також розвитку необхідних навичок та компетенцій для розуміння та аналізу перешкод та перспектив реалізації програми ESG з метою покращення рівня задоволеності суспільства, власників конкретного бізнесу, його працівників та інших стейкхолдерів. [1].

1 ПРАКТИЧНА РОБОТА: ЗАВДАННЯ, ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ ТА ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ

Практичні роботи (згідно робочій програмі, силабусу дисципліни та навчально-методичному комплексу дисципліни «Економіка та управління природоохоронною діяльністю та еколого-економічний аналіз» [1; 2]) готуються здобувачем вищої освіти *на підставі* ознайомлення з матеріалами лекційного матеріалу та матеріалів практичної частини *першого модуля* дисципліни в системі дистанційного навчання MOODLE [2], а також результатів проведеного власного дослідження.

Загальні рекомендації:

1. Роботу рекомендовано виконувати на практичних заняттях з подальшим оформленням результатів в рамках відведених годин на самостійну роботу. Представлення результатів передбачено на практичному занятті згідно дат складання контрольних точок відповідного модуля (у відповідності з семестровим графіком дисципліни). Максимальна оцінка - 5 балів за кожен з 4х робіт (див. Критерії оцінювання в цих методичних вказівках).

2. Обрання тематики дослідження і виконання робіт рекомендується проводити в фокусі теми кваліфікаційної роботи.

3. При підготовці практичної роботи ознайомитись з рекомендованими в робочій програмі дисципліни та в цих методичних вказівках джерелами інформації або знайти та використати інші додаткові джерела (кількість джерел, матеріали з яких рекомендовано використати при підготовці даної практичної роботи, становить не менш 3х, при чому обов'язково включити ці метод.вказівки в список використаних джерел). Можна використовувати:

- підручники (посібники);
- монографії;
- електронні ресурси та інші джерела, у яких викладено питання, пов'язані зі сферою застосування інструментарію сталого розвитку бізнесу (набору Environmental, Social & Governance - критеріїв/стандартів для сучасного та відповідального управління), та таких, що відповідають обраній темі дослідження, при чому бажано використовувати матеріали:

- 1-2х наукових статей з періодичних міжнародних наукових видань англійською мовою та/або з періодичних українських наукових журналів та/або збірників наукових праць та/ або тез доповідей на наукових конференціях (за останні 5-7 років);

- 1-3х публікацій з бібліотек освітніх та ін. професійних платформ та сайтів, наприклад, LinkedIn (за останні 5-7 років);

– останні на момент підготовки робіт опубліковані статистичні та аналітичні дані, при чому структурувати дані і результати в таблицях, в моделях, графіках, інфографіках.

4. В звіті на завершенні роботи надати стисло формулювання **загальних висновків**, в яких відзначити актуальність проаналізованих питань/проблематики, а також перелік використаних джерел.

5. Кожне підготовлено **для перевірки та оцінювання** завдання (оформлено в форматі pdf або docx та/або у вигляді презентації результатів в форматі pptx в наданому викладачем типовому шаблоні ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»») **розміщується** у відповідному розділі контрольних точок дисципліни «Економіка та управління природоохоронною діяльністю та еколого-економічний аналіз» на платформі дистанційного навчання MOODLE ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» (Виконання вправ до модуля_) [2]. Рекомендована назва файлів: Прізвище студента_ЕУПОД та ЕЕА_ПР1, при чому у назвах файлів не дозволяється використовувати символи кирилиці та спеціальні символи («?», «,», «/», «*» та інші), оскільки це не надає можливості відкривати ці файли на віддаленому столі в системі MOODLE.

6. Бажано надавати візуалізацію результатів поглибленого опрацювання теоретичних питань **на слайдах презентації** за наступною структурою: титульний аркуш (див. Додаток Б); план (питання до розгляду) (див. Додаток А); основна частина; список використаних джерел, оформлений за стандартом ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». (Окремі положення ДСТУ 8302:2015 подано у Додатку В).

7. За результатами проведеної роботи бажано виступити на практичному занятті з доповіддю щодо отриманих результатів роботи та дати відповіді на запитання викладача та аудиторії.

8. Робота перевіряється протягом тижня після завершення терміну подачі. Оскарження оцінки може бути здійснене на останньому практичному занятті модуля. [1].

Увага ! Міністерство освіти і науки України надало рекомендації для викладачів, студентів, адміністрацій вишів та дослідників, що допоможуть ефективно інтегрувати штучний інтелект в освітній і науковий процес. У рекомендаціях (<https://osvita.ua/doc/files/news/945/94561/shi-v-zakladakh-vyshchoi-osvity-24-04-20.pdf>) йдеться про те, як формулювати якісні запити, розробляти завдання й обирати корисні ШІ-інструменти. Для студентів його варто використовувати для пошуку інформації для наукових робіт, підготовки до іспитів, генерації ідей для презентацій та есе, отримання зворотного зв'язку на наукові роботи, вивчення мов.

Отже, використання штучного інтелекту (ШІ) не забороняється, оскільки пропозиції відомих застосунків ШІ суттєво залежать від обміркованої постановки питання і уточнюючих питань; однак в разі, якщо відповідь, отримана з використанням ШІ, не є комплексною або не відповідає за стилем і викладеними позиціями іншим частинам ІЗ або завдання, містить очевидно некоректну інформацію, то оцінка за цим критерієм знижується [1].

Змістовий модуль 1. Економіка природокористування та управління природоохоронною діяльністю

Мета виконання практичних робіт 1 та 2 до модуля 1:

набуття навичок пошуку, систематизації, аналізу та інтерпретації інформації з різних джерел щодо обраної теми дослідження;

набуття практичних навичок узагальнювати та презентувати результати власного наукового дослідження;

набуття навичок демонстрації здатності розкрити зміст базових положень економіки природокористування та управління природоохоронною діяльністю (згідно тематики першого модуля), а саме:

сучасні теорії, підходи, принципи екологічної політики для моделювання та вирішення конкретних природозахисних задач у виробничій сфері,

основні положення концепції екологізації економіки (циркулярної / зеленої економіки) в контексті концепції сталого розвитку, а також вимоги стандартів ESG (Environmental, Social, Governance);

набуття навичок демонстрації здатності застосовувати процедуру еколого-економічного аналізу для визначення конкретних умов бізнес-середовища та перспектив реалізації екологічно спрямованих проєктів і програм для переходу до сталого розвитку.

Процедура виконання, оформлення та захисту робіт:

ПРАКТИЧНА РОБОТА 1 :

1. Ознайомитись з матеріалами лекцій та практичних занять дисципліни **до тем 1 та 2 першого модуля**, наданих в системі дистанційного навчання MOODLE ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА».

2. Обрати **самостійно тематику (напрямок) дослідження (або обрати за варіантом у Додатку Б)**, підготувати **доповідь з презентацією результатів поглибленого опрацювання теоретичних питань** (див. п.1) **та/або надати рішення обраної справи/завдання/задачі**, умови яких надано в матеріалах до практичної частини цієї освітньої компоненти в системі дистанційного

навчання MOODLE ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА».

3. Оформити звіт за результатами проведеної роботи, бажано з представленням візуалізації результатів поглибленого опрацювання теоретичних питань **на слайдах презентації** за наступною структурою: титульний аркуш (див. Додаток Б); план (питання до розгляду) (див. Додаток А); основна частина; список використаних джерел, оформлений за стандартом ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». (Окремі положення ДСТУ 8032:2015 подано у Додатку В). **Підготувати звіт** щодо отриманих результатів проведеного теоретичного дослідження (результати представити в файлі в форматі pdf або docx) **та/або підготувати презентацію**, яка **містить візуалізацію** отриманих результатів виконання роботи (результати представити в наданому викладачем типовому шаблоні презентації ТОВ «ТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» в форматі pptx, див. Додаток А). В звіті на завершенні роботи надати стисло формулювання **загальних висновків**, в яких відзначити актуальність проаналізованих питань/проблематики, а також перелік використаних джерел.

4. Прикріпити у відповідному розділі контрольних точок (Виконання вправ до модуля_) дисципліни в системі дистанційного навчання MOODLE ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» файли тексту виконаного завдання (в форматі pdf або docx) та/або презентації результатів (в форматі pptx).

5. Виступити на практичному занятті з доповіддю щодо отриманих результатів роботи. Дати відповіді на запитання викладача та аудиторії.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 2 :

Порядок виконання завдання:

1. Ознайомитись з матеріалами лекцій та практичних занять дисципліни **до теми 3 першого модуля**, наданих в системі дистанційного навчання MOODLE ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» за темами модуля №2.

2. Обрати **самостійно тему/напрямок дослідження (або обрати питання для поглибленого самостійного вивчення за варіантом у Додатку Б)**, підготувати доповідь з презентацією результатів поглибленого опрацювання теоретичних питань (див. п.1) **та/або надати рішення обраної вправи/завдання/задачі**, умови яких надано в матеріалах до практичної частини цієї освітньої компоненти в системі дистанційного навчання MOODLE ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА».

3. Оформити звіт за результатами проведеної роботи, бажано з представленням візуалізації результатів поглибленого опрацювання теоретичних питань **на слайдах презентації** за наступною структурою: титульний аркуш (див. Додаток Б); план (питання до розгляду) (див. Додаток А); основна частина; список використаних джерел, оформлений за стандартом ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». (Окремі положення ДСТУ 8302:2015 подано у Додатку В). **Підготувати звіт** щодо отриманих результатів проведеного теоретичного дослідження (результати представити в файлі в форматі pdf або docx) **та/або підготувати презентацію**, яка **містить візуалізацію** отриманих результатів виконання роботи (результати представити в наданому викладачем типовому шаблоні презентації ТОВ «ТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» в форматі pptx, див. Додаток А). В звіті на завершенні роботи надати стисло формулювання **загальних висновків**, в яких відзначити актуальність проаналізованих питань/проблематики, а також перелік використаних джерел.

4. Прикріпити у відповідному розділі контрольних точок (Виконання вправ до модуля_) дисципліни в системі дистанційного навчання MOODLE ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» файли тексту виконаного завдання (в форматі pdf або docx) та/або презентації результатів (в форматі pptx).

5. Виступити на практичному занятті з доповіддю щодо отриманих результатів роботи. Дати відповіді на запитання викладача та аудиторії.

Змістовий модуль 2. Механізми управління природоохоронною діяльністю з врахуванням трендів розвитку концепції сталого розвитку на різних ієрархічних рівнях

Робочою програмою дисципліни [1] передбачено виконання двох завдань за 2 модулями.

Мета виконання практичних робіт до модуля 2:

набуття навичок пошуку, систематизації, аналізу та інтерпретації інформації з різних джерел щодо обраної теми дослідження;

набуття практичних навичок узагальнювати та презентувати результати власного наукового дослідження;

набуття навичок демонстрації здатності:

розуміти і аналізувати виклики та можливості переходу до сталого розвитку та "зеленої" економіки в Україні, а також перспективи «зелених» інвестицій для економічного зростання та конкурентоспроможності бізнесу,

розуміти роль фінансових інститутів і міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних екологічних проблем (згідно тематики другого модуля), а саме:

- оцінити прогалини в стані забезпечення управління природоохоронною діяльністю змодельовати бажаний сценарій перебігу бізнес-процесів для переходу до сталого розвитку.
- розібратися в корпоративних інструментах з управління навколишнім середовищем соціально-відповідального бізнесу, через розуміння організаційно-управлінських аспектів забезпечення ESG – стратегії, зокрема в гірничо-металургійної галузі.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 3:

1. Ознайомитись з матеріалами лекцій та практичних занять дисципліни **до теми 4 другого модуля**, наданих в системі дистанційного навчання MOODLE ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» за темами модуля №2.

2. Обрати **самостійно тему/напрямок дослідження (або обрати питання для поглибленого самостійного вивчення за варіантом у Додатку Б)**, підготувати доповідь з презентацією результатів поглибленого опрацювання теоретичних питань (див. п.1) **та/або надати рішення обраної справи/завдання/задачі**, умови яких надано в матеріалах до практичної частини цієї освітньої компоненти в системі дистанційного навчання MOODLE ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА».

3. **Оформити звіт** за результатами проведеної роботи, бажано з представленням візуалізації результатів поглибленого опрацювання теоретичних питань **на слайдах презентації** за наступною структурою: титульний аркуш (див. Додаток Б); план (питання до розгляду) (див. Додаток А); основна частина; список використаних джерел, оформлений за стандартом ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». (Окремі положення ДСТУ 8302:2015 подано у Додатку В). **Підготувати звіт** щодо отриманих результатів проведеного теоретичного дослідження (результати представити в файлі в форматі pdf або docx) **та/або підготувати презентацію**, яка **містить візуалізацію** отриманих результатів виконання роботи (результати представити в наданому викладачем типовому шаблоні презентації ТОВ «ТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» в форматі pptx, див. Додаток А). В звіті на завершенні роботи надати стисло формулювання **загальних висновків**, в яких відзначити актуальність проаналізованих питань/проблематики, а також перелік використаних джерел.

4. Прикріпити у відповідному розділі контрольних точок (Виконання вправ до модуля_) дисципліни в системі дистанційного навчання MOODLE ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» файли тексту виконаного завдання (в форматі pdf або docx) та/або презентації результатів (в форматі pptx).

5. Виступити на практичному занятті з доповіддю щодо отриманих результатів роботи. Дати відповіді на запитання викладача та аудиторії.

ПРАКТИЧНА РОБОТА 4:

1. Ознайомитись з матеріалами лекцій та практичних занять дисципліни **до тем 5 та 6 другого модуля**, наданих в системі дистанційного навчання MOODLE ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» за темами модуля №2.

2. Обрати **самостійно тему/напрямок дослідження (або обрати питання для поглибленого самостійного вивчення за варіантом у Додатку Б)**, підготувати доповідь з презентацією результатів поглибленого опрацювання теоретичних питань (див. п.1) **та/або надати рішення обраної вправи/завдання/задачі**, умови яких надано в матеріалах до практичної частини цієї освітньої компоненти в системі дистанційного навчання MOODLE ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА».

3. **Оформити звіт** за результатами проведеної роботи, бажано з представленням візуалізації результатів поглибленого опрацювання теоретичних питань **на слайдах презентації** за наступною структурою: титульний аркуш (див. Додаток Б); план (питання до розгляду) (див. Додаток А); основна частина; список використаних джерел, оформлений за стандартом ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». (Окремі положення ДСТУ 8032:2015 подано у Додатку В). **Підготувати звіт** щодо отриманих результатів проведеного теоретичного дослідження (результати представити в файлі в форматі pdf або docx) **та/або підготувати презентацію**, яка **містить візуалізацію** отриманих результатів виконання роботи (результати представити в наданому викладачем типовому шаблоні презентації ТОВ «ТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» в форматі pptx, див. Додаток А). В звіті на завершенні роботи надати стисло формулювання **загальних висновків**, в яких відзначити актуальність проаналізованих питань/проблематики, а також перелік використаних джерел.

4. Прикріпити у відповідному розділі контрольних точок (Виконання вправ до модуля_) дисципліни в системі дистанційного навчання MOODLE ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ

ПОЛІТЕХНІКА» файли тексту виконаного завдання (в форматі pdf або docx) та/або презентації результатів (в форматі pptx).

5. Виступити на практичному занятті з доповіддю щодо отриманих результатів роботи. Дати відповіді на запитання викладача та аудиторії.

Довідка:

Для збору, систематизації та інтерпретації інформації в рамках проведення дослідження і формування звіту можна використовувати дані з сайтів підприємств та з відкритих джерел, інші дані наукових публікацій, аналітичних звітів, статистичні дані (у т.ч. з рекомендованих джерел та веб-ресурсів) щодо:

- поточного стану і тенденцій застосування екологічних, економічних, соціальних механізмів в практичних аспектах СР («циркулярної економіки») бізнесу в світі та в Україні, наприклад, в промисловості, на підприємствах гірничо-металургійного комплексу (надалі - ГМК), у т.ч. на Активах Групи Метінвест;
- та/або результат аналізу змін бізнес середовища та/або ESG - ризиків для бізнесу;

Висновки: підбиття підсумків проведеного дослідження.

Список використаних джерел (перелік літератури, даних та Інтернет джерел, які були використані під час дослідження, оформлені відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання», див. Додаток В).

Додатки (за потреби): приклади практик ESG управління країн світу; додаткові дані, графіки, таблиці тощо.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ З ПРАКТИЧНИХ РОБІТ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЙ ОТРИМАНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

1. Мовою кожного звіту за результатами проведеного дослідження в рамках виконання практичних робіт є **державна мова** (джерела інформації та/або візуалізація результатів дослідження, наприклад, у вигляді графіків, діаграм та ін. – можуть бути надано **англійською мовою**). [1; 2]

2. Здобувач вищої освіти оформлює звіти (у вигляді файлу ***docx, або *pdf**) та/або презентація результатів в форматі **PowerPoint** і завантажує ці звіти у відповідних елементах виконання контрольних точок дисципліни в системі дистанційного навчання MOODLE, пр. чому презентації з результатів виконання завдання надаються в типовому шаблоні ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНБЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» (цей шаблон додається до відповідної активності в системі MOODLE). [1; 2]

3. Основні результати виконаної роботи надаються у вигляді звіту (стислої доповіді за отриманими результатами, рекомендованим обсягом ~ не менш 3 – 5 аркушів) в форматі pdf або docx. Презентація результатів надається в форматі – pptx.

Рекомендується наступне:

1) При оформленні використовувати:
шрифт, яким виконана робота - Arial,
кегель – 14,
міжрядковий інтервал – одинарний,
книжкова або альбомна орієнтація,
поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм
(для великих таблиць і рисунків допускається альбомна орієнтація сторінок, на яких вони розміщені,
формат тексту - вирівнювання по ширині, відступ абзацу - виставляється по всьому документу однаково і становить 1,25 см),
формат файлу тексту завдання - pdf (або docx).

2) Першим аркушем тексту завдання є титульний аркуш (див. Додаток А). Другий аркуш – план (питання до розгляду), далі – основний зміст (систематизований теоретичний та/або практичний матеріал). Передостанній аркуш – висновки (стисло, рекомендованим обсягом ~ 0,5 – 1 аркуш). Останній аркуш – список використаних джерел.

3) Презентація результатів надається в типовому шаблоні Університету в форматі - pptx (див. додаток А)

4) Заголовки структурних елементів тексту завдання повинні починатися через два вільні рядки після закінчення попереднього елемента.

5) Заголовки слід виділяти жирним шрифтом того ж розміру, в кінці заголовка точка не ставиться. Текст повинен починатись через один вільний рядок після заголовку.

6) Нумерації сторінок повинна виконуватися арабськими цифрами і розташовуватися у нижньому правому куті.

7) Нумерація наскрізна, титульний аркуш не нумерується.

4. * Оформлення біографічних посилань виконується відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» та ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис, бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» (див Додаток В)

При виконанні та оформленні роботи варто ознайомитися з основними вимогами до оформлення біографічних посилань та правилами цитувань, підготовленими бібліотекарем ТОВ "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА" Ю. В. Горчинської.

Ці матеріали розміщені на сайті ТОВ "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА":

1. Формування списку використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» : презентація / Ю. В. Горчинська. Запоріжжя : ТОВ "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА", 2024. 23 с. URL: <https://dspace.mipolytech.education/handle/mip/1318>

2. Основи правильного цитування : презентація / Ю. В. Горчинська. Запоріжжя : ТОВ "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА", 2024. 14 с. URL: <https://dspace.mipolytech.education/handle/mip/1669>

КРИТЕРІЇ ЇХ ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 5.1- Критерії оцінювання практичних робіт

Назва контрольної точки	Критерії оцінювання контрольної точки
Виконання та захист практичної роботи	Оцінка за роботу на практичному занятті оголошується наприкінці заняття і може бути оскаржена одразу ж. Мах 2 бали (усна відповідь): – студент дав пряму і релевантну відповідь на поставлене питання з використанням обґрунтованого посилання на теоретичний матеріал та варіації зміни відповідь на зміну вхідних умов, в т.ч. у вигляді додаткових запитань / зміг стисло формалізувати вербально сутність проблеми за ситуацією, ідентифікувати ключові складові і пріоритети вирішення, запропонував логічне розв'язання (1 бал); – оцінка ініціативності у роботі над проблемою, логічності та структурованості відповіді, здатності комунікувати у команді та під впливом негативних факторів, в т.ч. під тиском викладача та/або групи, вміння вести дискусію та бути критичним та самокритичним (1 бал) Мах 5 балів за виконану вправу у письмовому форматі: – студент дав обґрунтовану відповідь на поставлене питання (ідентифікував причини існуючої проблемної ситуації чи задачі та запропонував логічне розв'язання), або підготував доповідь щодо отриманих результатів дослідження за обраною проблематикою дослідження (за проблемною ситуацією, вправою-кейсом) та завантажив у відповідну КТ в системі Moodle презентацію результатів, в якій результати візуалізовано у вигляді прогнозної моделі, графіків, діаграм, інфографіки (4 бали); - оцінка виступу на занятті з презентацією результатів роботи над проблемою, логічності та структурованості відповіді, здатності обґрунтувати свою позицію (надати відповіді на запитання та зробити висновки), комунікувати під впливом негативних факторів, в т.ч. під тиском викладача та/або групи, вміння вести дискусію та бути критичним та самокритичним (1 бал)

4 СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базові

1. Навчально-методичний комплекс дисципліни «Економіка та управління природоохоронною діяльністю та еколого-економічний аналіз». Електронна система дистанційного навчання MOODLE ТОВ ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА». URL: <https://learning.mipolytech.education/mc/index.php/usr/login/login> (дата звернення: 26.06.2025).
2. Губанова О. Р. Економіка природокористування : конспект лекцій. Одеса : Одеський державний екологічний університет, 2024. 119 с. URL: <http://eprints.library.odeku.edu.ua/id/eprint/13087/> (дата звернення: 26.06.2025).
3. Ілляш О. Е., Ганошенко О. М. Природоохоронне управління : навчальний посібник. Частина 1, 2022. 106 с. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PolitNTU/13620/1/%D0%9F%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A%20-%20%D0%9F%D1%80%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B4.%20%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB.%20-%20%D0%9E%D0%92%202022.pdf> (дата звернення: 26.06.2025).
4. Караїм О. А. Економіка природокористування : конспект лекцій. Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2023. 130 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/23156> (дата звернення: 26.06.2025).
5. Еколого-економічний аналіз інвестиційних проєктів: тексти лекцій для здобувачів вищої освіти / уклад.: Н. Т. Шадура-Никипорець, О. В. Мініна. Чернігів : НУЧП, 2021. 123 с. URL: <https://ir2.stu.cn.ua/server/api/core/bitstreams/33c0cebc-deba-423e-9338-ccf980fae0b5/content> (дата звернення: 26.06.2025).
6. Шаравара В. В., Любинський О. І. Економіка природокористування : навчальний посібник. Кам'янець - Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. 252 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/4939/Sharavara-V.V.-Liubynskiy-O.I.-Ekonomika-pryrodokorystuvannia.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 26.06.2025).
7. Проєктний менеджмент : навчально-практичний посібник з дисципліни «Проєктний менеджмент» / уклад. О. В. Латишева ; ТОВ «Технічний університет «Метінвест Політехніка». Одеса : Олді+, 2025. 300 с. URL: <https://dspace.mipolytech.education/collections/bac8d83a-ff42-4792-9831-3bc6ac10b438/search?f.author=Латишева,%20О.%20В.,equals&spsc.page=1> (дата звернення: 26.06.2025).
8. Andy M., Skip H. A Guide to Understanding the Fundamental Principles of Environmental Management. It Ain't Magic: Everything Goes Somewhere. IWA Publishing, 2021. 226 p. URL: https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/48777/external_content.pdf;jsessionid=7C50204E742E326153B579ACACF1A3D7?sequence=1 (дата звернення: 06.06.2025).

Додаткові

9. Brunet N. D., Longboat S. Local Communities and the Mining Industry. Economic Potential and Social and Environmental Responsibilities. Abingdon: Routledge, 2023. 207 p. DOI: [10.4324/9781003182375](https://doi.org/10.4324/9781003182375). (дата звернення: 26.06.2025).
10. Holappa L. Challenges and Prospects of Steelmaking Towards the Year 2050. Basel: MDPI, 2021. 242 p. DOI: <https://doi.org/10.3390/books978-3-0365-2776-5>.

URL:

https://mdpi-res.com/bookfiles/book/4795/Challenges_and_Prospects_of_Steelmaking_Towards_the_Year_2050.pdf?v=1722474127 (дата звернення: 12.06.2025).

11. Noviaristanti S., Ong Hway Boon. Sustainable Future: Trends, Strategies and Development : proceedings of the 3rd conference on managing digital industry, technology and entrepreneurship, (comdite 2022), Bandung, Indonesia, 24 May 2022. Abingdon : Routledge, 2023. 336 p. DOI: [10.1201/9781003335832](https://doi.org/10.1201/9781003335832). (дата звернення: 26.06.2025).

12. Tiefenbacher J. P. Environmental Management Pollution, Habitat, Ecology, and Sustainability. Published in London, United Kingdom : IntechOpen, 2022. 310 p. URL: https://mts.intechopen.com/storage/books/10765/authors_book/authors_book.pdf (дата звернення: 26.06.2025).

13. Zhironkin S., Cehlar M. Green Economy and Sustainable Development. Basel : MDPI, 2022. 361 p. DOI: <https://doi.org/10.3390/books978-3-0365-3222-6>. URL: https://mdpi-res.com/bookfiles/book/4995/Green_Economy_and_Sustainable_Development.pdf?v=1722474132. (дата звернення: 26.06.2025).

14. Бабчинська О. І. Інструменти формування механізму екологічного менеджменту в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2020. №10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8250> (дата звернення: 26.06.2025).

15. Бараненко І. Декарбонізація промисловості в Україні. *Зелені рішення як пріоритет корпоративної соціальної відповідальності: матеріали круглого столу* (16 травня 2023 р. Дніпро), Дніпро. 2023. С. 20–29. URL: <https://philpapers.org/archive/VNHWLT.pdf#page=21>.

16. Бояринова К., Бичковська А. Проблеми та перспективи впровадження екологічних інновацій на підприємствах. *Підприємство та інновації*. 2020. № 14. С.19–24. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/14.4>. (дата звернення: 26.06.2025).

17. Венгерська Н. Формування зеленої корпоративної культури підприємств сталеварної промисловості в контексті смартизації та декарбонізації виробництва. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. 6 с. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-102>. (дата звернення: 26.06.2025).

18. Впровадження технологічних процесів у сталеплавильному виробництві на принципах Індустрії 4.0 та сталого розвитку: проекти та програми. *Науковий журнал для менеджерів природоохоронної діяльності «ECOBUSINESS. Екологія підприємства»*. Online. URL: <https://ecolog-ua.com> (безкоштовний доступ з бібліотеки в ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»)

19. Галушкіна Т. П., Грановська Л. М., Кисельова Р. А. Екологічний менеджмент та аудит : навчальний посібник. Херсон : Олді, 2020. С. 456.

20. Гринів Л. Економіка сталого розвитку : тексти лекцій. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 105 с.

21. Гурочкіна В. В., Будзинська М. С. Циркулярна економіка: українські реалії та можливості для промислових підприємств. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2020. №5. С. 52–64. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/328113907.pdf>. (дата звернення: 26.06.2025).

22. Даянкач А. Система екологічного менеджменту - повний посібник : ТОВ«ДКС СЕРТИФІК УКРАЇНА» : веб-сайт. URL: <https://www.dqsglobal.com/uk-ua/navchajtesya/blog/sistema-ekologichnogo-menedzhmentu-povnij-posibnik>

23. Клименко М. Проблеми та перспективи розвитку інструментів декарбонізації економіки України. *Bulletin of Sumy National Agrarian University*. 2022.

№ 1 (91). С.47–57. DOI: <https://doi.org/10.32782/bsnau.2022.1.7>. (дата звернення: 26.06.2025).

24. Latysheva O., Rovenska V., Smyrnova I., Nitsenko V., Balezentis T., Streimikiene D. Management of the sustainable development of machine-building enterprises: a sustainable development space approach, *Journal of Enterprise Information Management*. 2020. Vol. 34, Issue 1. P. 328-342. URL: <https://www.emerald.com/insight/publication/issn/1741-0398/vol/34/iss/1> (дата звернення: 26.06.2025).

25. Latysheva O., Rovenska V., Smyrnova I., Tripak M., Tepliuk M. Ensuring the operational efficiency of mining and metallurgical enterprises on the basis of sustainable development. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2024. №6. С. 200-206. DOI: <https://doi.org/10.33271/nvngu/2024-6/200>

26. Латишева О. В. Перешкоди впровадження ESG - програм та проєктів сталого розвитку в Україні та світі. *Міжнародна науково-технічна конференція «MININGMETALTECH 2024 – Гірничо-металургійний комплекс: інтеграція бізнесу, технологій та освіти» (28–29 листопада 2024 року)*. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2024. Vol. 2. С. 306-309. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-506-8-215>

27. Латишева О. В. Дослідження потенціалу забезпечення конкурентоспроможності та перспектив сталого розвитку гірничо-металургійних компаній України в умовах війни та повоєнного відновлення. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Формування потенціалу економічного розвитку промислових підприємств»* (м. Одеса, 05-06 червня 2025 року). Одеса, 2025. С. 131-134. URL: [УДК 535.241.13](#)

28. Латишева О. В., Підгора Є.О., Касьянюк С. В., Візіров В.Е. Природно-техногенна безпека та екологічна безпека: суть, індикатори оцінювання, роль у формуванні стратегії національної безпеки держави. *Економічний вісник Донбасу*. 2020. №1(59). С.145-161. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=ru&hl=ru&user=OS7QJsMAAAAJ&pagesize=80&sortby=pubdate (дата звернення: 26.06.2025).

29. Латишева О. В. Сучасний інструментарій проєктного менеджменту та управління змінами для успішної реалізації проєктів та програм сталого розвитку промислового комплексу України. *Економічний вісник Донбасу*. 2025. № 1 (79). С.63-68. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-1\(79\)-63-68](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2025-1(79)-63-68)

30. Латишева О. В., Смирнова І. І., Антонова В. І. Проблеми оцінювання соціальних та еколого-орієнтованих бізнес-процесів на підприємстві. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2020. №30. С. 234. С.110-115. URL http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/30_2020ua/23.pdf

31. Латишева О. В., Підгора Є. О., Касьянюк С. В., Неронова Л. О. Сучасний інструментарій моделювання, планування та регулювання заходів реалізації стратегії екологічно спрямованого інвестиційного розвитку підприємств країни. *Економічний вісник Донбасу : науковий журнал*. 2022. №1. № 1 (67). С. 76-85, DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-1\(67\)-76-84](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-1(67)-76-84)

32. Латишева О. В., Ровенська В. В., Смирнова І. І., Міхеев О. Ю. Дослідження соціальних та екологічних втрат від війни в Україні. *Економічний вісник Донбасу*. №2. 2022. С. 199 – 205. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvd_2022_2_23 (дата звернення: 26.06.2025).

33. Шкрабак І. В., Латишева О. В., Шевченко Н. Ю. Управління матеріальними ресурсами в бізнес - процесах гірничо-металургійних компаній на засадах Performance Management. *Економічний вісник Донбасу*. 2022. № 3 (69). С.66-73. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-3\(69\)-66-73](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-3(69)-66-73)

34. Лук'янова О. М. Екологічний менеджмент : конспект лекцій. Харків : УкрДУЗТ, 2022. 66 с. URL: <http://lib.kart.edu.ua/bitstream/123456789/9817/1/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9.pdf>
35. Мельник О., Руда М. Циркулярна економіка: політика ЄС щодо сталого розвитку та конкурентоспроможності : ілюстрований конспект лекцій: за результатами участі у Проєкті: «EU competitiveness boosting: circular economy» («Підвищення конкурентоспроможності ЄС: циркулярна економіка») Програми: Erasmus+ Jean Monnet Module *European Commission*. 2022. с. 211. URL: https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/f4b18bb4-f3f2-4413-82075e4e37da2e52/Circular_Economy_EU_ilustrative_handbook.pdf
36. Орловська Ю. В., Чала В. С., Глущенко А. В. Політика ЄС щодо зеленої економіки та інновацій : підручник / за заг. ред. Ю. В. Орловської. Дніпро : ПДАБА. 2023. 193 с. URL: <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2023/02/Pidruchnyk-Polityka-YES.pdf>
37. Підвищення конкурентоспроможності ЄС: циркулярна економіка: монографія / за ред.: О. Є. Кузьміна, О. Г. Мельник, Н. І. Горбаль. Львів : Міські інформаційні системи, 2021. 190 с. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2021/pages/16673/monografiyalvivskapolitekhnika.pdf#page=90>. (дата звернення: 26.06.2025).
38. Поважний О. С., Шкрабак І. В., Латишева О. В. Управління змінами в проєктах підвищення операційної ефективності гірничо-металургійних компаній. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*. 2023. №2 (128). 2023. С.37-44 DOI: <https://doi.org/10.32782/1814-1161/2023-2-5>
39. Проривні технології в економіці і бізнесі (досвід ЄС та практика України у світлі III, IV і V промислових революцій) : навчальний посібник / за ред.: Л. Г. Мельника, Б. Л. Ковальова. Суми : Сумський державний університет, 2020. 180 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/79621/3/Proryvni_tekhnolohii.pdf
40. Сокур М. Еко-інновації для сталого розвитку: сучасний стан, механізми фінансування та проєктна діяльність. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. № 4. С. 84–91. DOI: <https://doi.org/10.31891/mdes/2023-10-11>
41. Екологічна безпека та економіка : монографія / М. І. Сокур та ін. Кременчук : ПП Щербатих О.В., 2020. 240 с. URL:(PDF) [Екологічна безпека та економіка : монографія / М.І. Сокур, В.М. Шмандій, Є.К. Бабець, В.С. Білецький, І.Є. Мельнікова, О.В. Харламова, Л.С. Шелудченко. – Кременчук, ПП Щербатих О.В., 2020 – 240 с.](#)
42. Стратегії сталого розвитку : навч. посіб. / В. В. Добровольський та ін. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 160 с. URL: <https://salo.li/53aaFBc>.
43. Сталий розвиток бізнесу (ESG) : методичні вказівки до виконання індивідуальних завдань / уклад. О. В. Латишева. Запоріжжя : ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», 2024. 39 с. URL: <https://dspace.mipolytech.education/items/160bd3de-5b20-44fb-9c21-1c3cd309cde4>
44. Стратегія сталого розвитку: Європейські горизонти : підручник / уклад.: І. Л. Якименко та ін. Київ : НУХТ, 2022. 337 с. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/7990/1/stratehiia_staloho.pdf.
45. Тубольцев Л. Г., Чайка О. Л., Бабаченко О. І. Перспективи розвитку металургійного виробництва в Україні за рахунок використання нових технологій.

Фундаментальні та прикладні проблеми чорної металургії. 2023. № 37. С. 4–25.
DOI: <https://doi.org/10.52150/2522-9117-2023-37-4-25>.

46. Управління сталим розвитком промислового підприємства: теорія і практика : колективна монографія / за ред.: В. Г. Воронкової, Н. Г. Метеленко. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 588 с. URL: <https://salon.li/1e646a7>

47. Фаньо Д. М., Латишева О. В. Проекти підвищення операційної ефективності українських підприємств гірничо-металургійного комплексу як запорука сталого розвитку бізнесу (на прикладі Приватного акціонерного товариства "Ігулецький гірничо-збагачувальний комбінат"). *Науковий Журнал Мемінвест Політехніки. Серія: Технічні науки*. 2025. № 3. С. 223-235. DOI: <https://doi.org/10.32782/3041-2080/2025-3-30>

48. Циркулярна економіка : навчальний посібник / Т. І. Шевченко та ін. Суми : Університетська книга, 2022. 220 с. URL: <https://repo.snau.edu.ua:8080/xmlui/handle/123456789/10468> (дата звернення: 26.06.2025).

49. Шаравара В. В., Любинський О. І. Економіка природокористування : навчальний посібник. Кам'янець - Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2020. 252 с. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/4939/Sharavara-V.V.-Liubynskiy-O.I.-Ekonomika-prirodokorystuvannia.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення: 26.06.2025).

50. Шевченко А. В. Стратегічні пріоритети екомодернізації у промисловості України у контексті подолання глобальних економічних викликів і реалізації цілей сталого розвитку. *Проблеми економіки*. 2021. № 4 (50). С. 79–84. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-4-79-84>

51. Шкрабак І. В., Латишева О. В., Шевченко Н. Ю. Управління матеріальними ресурсами в бізнес - процесах гірничо-металургійних компаній на засадах Performance Management. *Економічний вісник Донбасу*. 2022. № 3 (69). С. 66-73. URL: <http://www.evd-journal.org/download/2022/03/09-Shkrabak.pdf>

Web-ресурси

52. Ecology and Administration (2023) : Unacademy : online learning platform. URL: <https://unacademy.com/content/upsc/study-material/public-administration/ecology-and-administration/> (дата звернення: 26.06.2025).

53. Sustainable development: ESG (environmental, social & governance) : Journal of Environmental Management : веб-сайт. URL: [Special issues and article collections](https://www.jem-journal.com/special-issues-and-article-collections) (дата звернення: 10.06.2025).

54. Green public administration can help prevent climate change. (2023). Council of Europe: web-sait. Strasbourg Cedex, France. URL: <https://www.coe.int/en/web/good-governance/-/green-public-administration-can-prevent-climate-change> (дата звернення: 14.06.2025).

55. Вступ до проектів соціальних інновацій – від ідеї до сталого рішення : ВУМ online : веб-сайт. URL: <https://vumonline.ua/course/social-innovation-projects/> (дата звернення: 18.06.2025).

56. Прозора енергетика : ED-ERA : веб-сайт. URL: <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/5127> (дата звернення: 26.08.2025).

Бізнес: Сталий розвиток : Дія : веб-сайт. URL: <https://business.diia.gov.ua/courses/biznes-stalij-rozvitok> (дата звернення: 26.08.2025).

58. Environmental Policy and Economics» : OCW.mit.edu : веб-сайт. URL: <https://ocw.mit.edu/courses/14-42-environmental-policy-and-economics-spring-2011> (дата звернення: 26.08.2025).
59. Journal of Environmental Management : Science Direct : веб-сайт. URL: <https://www.sciencedirect.com/journal/journal-of-environmental-management> (дата звернення: 26.04.2025).
60. Corporate Social Responsibility and Environmental Management : WILEY Online Library : веб-сайт. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/journal/15353966> (дата звернення: 26.04.2025).
61. US: Environmental Protection Agency : веб-сайт. URL: <https://www.epa.gov/> (дата звернення: 26.04.2025).
62. Аналітика гірничо-металургійного комплексу України : веб-сайт. URL: <https://gmk.center/ua/analytics/> (дата звернення: 26.08.2025).
63. Законодавча база промисловості : веб-сайт. URL: <https://mspu.gov.ua/zakonodavcha-baza> (дата звернення: 26.08.2025).
64. Проекти енергозбереження : PATRIOT-NRG : веб-сайт. URL: <https://patriot-nrg.com/informaciyna-baza/proekty-z-energozberezhennya> (дата звернення: 26.06.2025).
65. What is ESG and Why It's Important for Risk Management? : Global Risk Management Institute : веб-сайт. URL: <https://grm.institute/blog/what-is-esg-and-why-its-important-for-risk-management/> (дата звернення: 26.08.2025).
66. ESG. Not just good. Good for business : BPM : веб-сайт. URL: <https://www.bpm.com/services/advisory/business-transformation/environmental-social-governance/> (дата звернення: 26.08.2025).
67. Developing ESG Strategy Is Hard, But Executing It Is Even Harder : Harvard Business Review: веб-сайт: [HarvardBusinessReview.com](https://www.harvardbusinessreview.com). (дата звернення: 26.08.2025).
68. Sustainable development: ESG (environmental, social & governance) : Research4Life : веб-сайт. URL: <https://hinari.summon.serialssolutions.com/#!/search?pn=1&ho=t&include.ft.matches=f&l=en&q=Sustainable%20development:%20ESG> (дата звернення: 26.08.2025).
69. Що таке зелена металургія? : Green steel : веб-сайт. URL: <https://greensteel.com.ua/zelena-metallurgiya/shho-take-zelena-metallurgiya/> (дата звернення: 31.07.2024).
70. Менеджмент : Інтернет портал для управлінців : веб-сайт. URL: <http://www.management.com.ua/> (дата звернення: 26.06.2025).
71. Міжнародний портал з енергозбереження в металургії : веб-сайт. URL: <https://patriot-nrg.com/galuzi/metallurgiya> (дата звернення: 26.06.2025).
72. Соціальні звіти : Метінвест : веб-сайт. URL: <https://metinvestholding.com/ua/responsibility/socialreports> (дата звернення: 26.06.2025).
73. Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України : веб-сайт. URL: <https://mspu.gov.ua/> (дата звернення: 26.08.2025).
74. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 26.08.2025).
75. Державний комітет статистики України : веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 26.08.2025).
76. Міністерство фінансів України : веб-сайт. URL: www.minfin.gov.ua (дата звернення: 26.08.2025).
77. Міністерство економіки України : веб-сайт. URL: <http://www.me.gov.ua> (дата звернення: 26.08.2025).

78. Кабінет міністрів України : веб-сайт. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 26.08.2025).

79. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 21.08.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 26.08.2025).

80. Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та працівників ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»: МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА : веб-сайт. URL: <https://metinvest.university/data/file/3b/e4/3be4c7370f9649bb837c1ffc4f14693a.pdf> (дата звернення: 26.08.2025).

81. Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо) : лист МОН України від 15.08.2018 р. №1/11-8681. URL: <https://metinvest.university/data/file/6e/e6/6ee695d4571a43359e7c5db85d0df837.pdf> (дата звернення: 26.08.2025).

82. Правила цитування та посилання на використані літературні джерела. *Studopedia.org*. URL: <https://studopedia.org/2-31712.html> (дата звернення: 11.01.2025).

83. ДСТУ 3008-2015. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. [На заміну ДСТУ 3008-95 ; чинний від 2017-07-01]. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 31 с. URL: http://www.knmu.kharkov.ua/attachments/3659_3008-2015.PDF (дата звернення: 26.08.2025).

84. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Чинний від 2016-07-01. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016.

ДОДАТКИ

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОГО АРКУШУ ЗВІТУ

ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»

**ЗВІТ З ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ
ДО МОДУЛЯ 1**

**З ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПРИРОДООХОРОННОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ ТА ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ»**

а індивідуальною темою дослідження:

«XXXX»

Виконав: здобувач вищої освіти
спеціальності XXX
(магістерського/бакалаврського) рівня
групи XXXX
ПІБ

Викладач : Латишева О.В.
доцент кафедри ЦТПАР,
канд. екон.наук

Запоріжжя 202Х

ДОДАТОК А (продовження)

ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»

ІНДІВІДУАЛЬНЕ ЗАДАННЯ ДО МОДУЛЯ №1

за освітньою компонентою:

«ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПРИРОДООХОРОННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ТА ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ»

На тему: **Визначення особливостей включення ESG -
компонент забезпечення сталого розвитку в операційну
діяльність бізнесу.**

а індивідуальною темою дослідження:

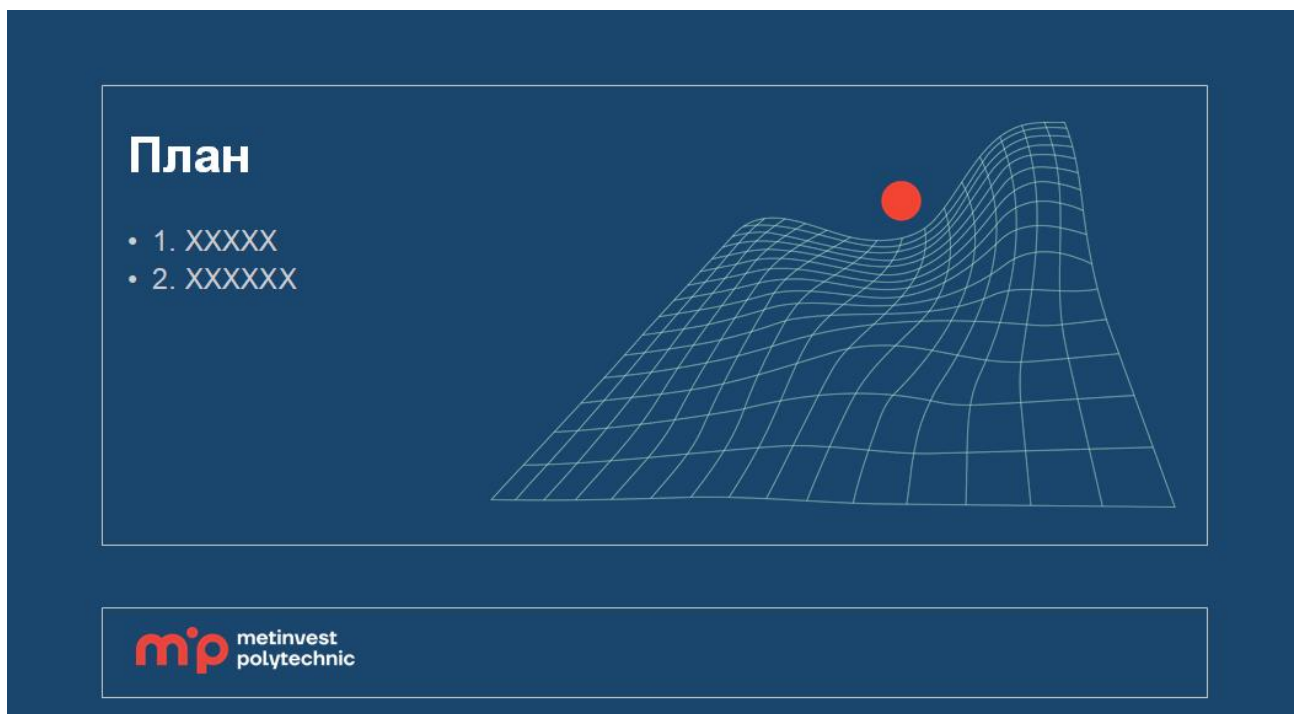
«XXXX»

Виконав: здобувач вищої освіти
спеціальності XXX
(магістерського/бакалаврського) рівня
групи XXXX
ПІБ

Викладач : Латишева О.В.
доцент кафедри ЦТПАР,
канд. екон.наук

Запоріжжя 202X

**ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОГО АРКУШУ ЗВІТУ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЇ
ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ**

ДОДАТОК А (продовження)

ПРИКЛАД ОФОРМЛЕННЯ СЛАЙДУ ПРЕЗЕНТАЦІЇ

Дисципліна «ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПРИРОДООХОРОННОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ТА ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ»

- ЗВІТ З ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ
- ДО МОДУЛЯ 1

На тему:

mip metinvest polytechnic Виконав: здобувач/ка вищої освіти групи ХХХХ ПІБ

2. Цілі сталого розвитку (Sustainable development): компоненти
17 цілей, щоб змінити наш світ
Індикатори для України

1	2	3	4	5	6	7	8	9
ПОДОЛАННЯ БІДНОСТІ	ПОДОЛАННЯ ГОЛОДУ	МІЦНЕ ЗДОРОВ'Я І БЛАГОПЛУЧЧЯ	ЯКІСНА ОСВІТА	ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ	ЧИСТА ВОДА ТА НАЛЕЖНІ САНИТАРНІ УМОВИ	ДОСТУПНА ТА ЧИСТА ЕНЕРГІЯ	ГІДНА ПРАЦЯ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ	ПРОМИСЛОВІСТЬ, ІННОВАЦІЇ ТА ІНФРАСТРУКТУРА

10	11	12	13	14	15	16	17
СКОРОЧЕННЯ НЕРІВНОСТІ	СТАЛИЙ РОЗВИТОК МІСТ ТА СПІЛЬНОТ	ВІДПОВІДАЛЬНЕ СПОЖИВАННЯ ТА ВИРОБНИЦТВО	ПОМ'ЯКШЕННЯ НАСЛІДКІВ ЗМІНИ КЛІМАТУ	ЗБЕРЕЖЕННЯ МОРСЬКИХ РЕСУРСІВ	ЗАХИСТ ЕКОСИСТЕМ СУШІ	МІР: СПРАВЕДЛИВІСТЬ ТА СИЛЬНІ ІНСТИТУТИ	ПАРТНЕРСТВО ЗАРАДИ СТИМКОГО РОЗВИТКУ

*За матеріалами: 17 цілей, щоб змінити наш світ. Державна служба статистики України. Дані останнього оновлення - Сер 05, 2024. URL: <https://sdg.ukrstat.gov.ua/uk/>

Додатково: <https://sd4ua.org/golovni-temi-stalogo-rozvitku/tsili-stalogo-rozvitku-2/>

mip metinvest polytechnic

РЕКОМЕНДОВАНІ ВАРІАНТИ ТЕМ ДОСЛІДЖЕНЬ

РЕКОМЕНДОВАНІ ТЕМИ РОБІТ ДО МОДУЛЯ 1:

Варіант 1. Сталий розвиток (sustainable development) та ESG - стратегії (environmental, social & governance) бізнесу: суть та ключові компоненти, розуміння подібності та відмінності концепцій;

Варіант 2. Сталий розвиток (sustainable development) та ESG - стратегії (environmental, social & governance) бізнесу: історія розвитку; принципи і кодекси поведінки для сучасного ведення бізнесу в контексті сталого розвитку.

Варіант 3. Сталий розвиток (sustainable development) та ESG - стратегії (environmental, social & governance) бізнесу. Цілі сталого розвитку та основні компоненти їх забезпечення. Національний огляд Цілей в Україні та світі. Останні тренди та огляд прогресу бізнесу у досягненні Цілей сталого розвитку.

Варіант 4. Сталий розвиток (sustainable development) та ESG - стратегії (environmental, social & governance) бізнесу: екологічні аспекти концепції сталого розвитку (ESG)

Варіант 5. Основні екологічні проблеми, з якими стикається сучасний бізнес: зміна клімату, забруднення навколишнього середовища, виснаження та нестача природних ресурсів.

Варіант 6. Сталий розвиток (sustainable development) та ESG - стратегії (environmental, social & governance) бізнесу: суть та особливості забезпечення екологічної складової сталого розвитку: організаційно-управлінська структура регулювання природоохоронних відносин і функції управління в природоохоронній сфері на різних ієрархічних рівнях;

Варіант 7. Сталий розвиток (sustainable development) та ESG - стратегії (environmental, social & governance) бізнесу: інструментарій державного екологічного управління, регулювання та менеджменту в Україні, в країнах Європейського Союзу та світі.

Варіант 8. М Сталий розвиток (sustainable development) та ESG - стратегії (environmental, social & governance) бізнесу: методи і інструменти управління екологічними аспектами бізнесу; особливості впровадження в промисловості екологічно спрямованих технологій,

програм циркулярної економіки та проектів раціонального природокористування (використання відновлюваних джерел енергії, переробка відходів, охорона біорізноманіття тощо).

Варіант 9. Сталий розвиток (sustainable development) та ESG - стратегії (environmental, social & governance) бізнесу: системи управління ризиками: ISO 31000, COSO ERM. Підходи до відстеження та управління ESG-ризиками (методика їх ідентифікації, оцінки, моніторингу та контролю).

Варіант 10. Сталий розвиток (sustainable development) та ESG - стратегії (environmental, social & governance) бізнесу: соціальні аспекти концепції сталого розвитку (ESG)

Варіант 11. Сталий розвиток (sustainable development) та ESG - стратегії (environmental, social & governance) бізнесу: Ключові положення корпоративної соціальної відповідальності: основні соціальні проблеми, з якими стикається сучасний бізнес (соціальна відповідальність, трудові права, охорона праці та забезпечення безпеки виробництва);

Варіант 12. методи і інструменти управління соціальними аспектами бізнесу (корпоративна соціальна відповідальність, соціальні програми для працівників, соціальні проекти та програми;

Варіант 13. Сталий розвиток (sustainable development) та ESG - стратегії (environmental, social & governance) бізнесу: системи соціальної відповідальності (ISO 26000, GRI, SA8000)).

Варіант 14. Особливості впровадження соціально орієнтованих проектів та програм у бізнесі: дотримання трудових прав, забезпечення безпечних умов праці, підтримка місцевих громад.

Варіант 15. Сталий розвиток (sustainable development) та ESG - стратегії (environmental, social & governance) бізнесу: сучасні тренди розвитку металургії/машинобудування/промисловості/

ДОДАТОК Б (продовження)

РЕКОМЕНДОВАНІ ТЕМИ РОБІТ ДО МОДУЛЯ 2:

Варіант 1. Корпоративне управління: організаційно-управлінські аспекти ESG та кодекс поведінки

Варіант 2. Компоненти та метрики корпоративного управління ESG.

Варіант 3. Заходи на засадах інструментарію «business performance management» (BPM); Agile управління та Lean; адаптація бізнесу до екологічно спрямованих та соціально орієнтованих змін, підвищення операційної ефективності для забезпечення сталого розвитку.

Варіант 4. Роль лідерства у впровадженні сталого розвитку бізнесу.

Варіант 5. Комунікація про прогрес бізнесу у досягненні Цілей сталого розвитку.

Варіант 6. Кодекс поведінки ESG: забезпечення реалістичності та прозорості ESG-звітів, які висвітлюють результати та досягнення у сфері екології, соціальної відповідальності та корпоративного управління бізнесу в Україні та світі

Варіант 7. Сучасні тренди прояву та протидії гринвошингу (Greenwashing) - оманливої тактики передачі хибного враження (або оманливої інформації) про екологічність продукції і бізнесу.

Варіант 8. Впровадження ESG-стратегії (екологічні, соціальні та корпоративні управлінські практики): визначення цілей, аналіз ситуації, розробка заходів, впровадження, моніторинг, методики оцінки ефективності ESG-стратегії.

Варіант 9. Особливості впровадження проєктів сталого розвитку та програм відповідального підприємництва підприємствами (промисловими підприємствами) ESG-стратегій в Україні і світі. Вплив впровадження ESG-стратегій на бізнес.

Варіант 10. Напрями трансформації бізнесу для забезпечення сталого розвитку.

Варіант 11. Останні тренди та огляд прогресу бізнесу у досягненні Цілей сталого розвитку.

Варіант 12. Порядок дій з включення сталого розвитку в операційну діяльність бізнесу з врахуванням змін в дозвільній документації бізнесу (закони, підзаконні акти, стандарти ISO 14001, EMAS, ISO 14064, міжнародні угоди) та інструментах забезпечення сталого розвитку (екологічне нормування; екологічний контроль; екологічний менеджмент; екологічний моніторинг; облік і звітність щодо охорони атмосферного повітря; охорони водних ресурсів; правозастосовна і судова практика управління відходами).

Варіант 13. Екологічно спрямовані інновації, проекти циркулярної економіки та програми соціальної відповідальності бізнесу в Україні та світі: умови, перешкоди та перспективи впровадження та регулювання заходів ESG - стратегій підприємств, механізми забезпечення раціонального використання ресурсів (у т.ч. проєктів «зеленої економіки» підприємств промисловості, енергозбереження гірничо-металургійного комплексу).

Варіант 14. Цифрова трансформація бізнесу для забезпечення сталого розвитку.

Варіант 15. Напрями «зеленої» трансформації бізнесу для забезпечення сталого розвитку: Останні тренди та огляд прогресу бізнесу у досягненні Цілей сталого розвитку.

ВИМОГИ ДО ФОРМУВАННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ВІДПОВІДНО ДО ДСТУ 8302:2015 «БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПРАВИЛА СКЛАДАННЯ»*

Бібліографічне посилання – сукупність бібліографічних відомостей про цитований, розглядуваний або згадуваний у тексті документа інший документ, що є необхідними й достатніми для його загальної характеристики, ідентифікування та пошуку [1].

1. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 26 с.

4.4 Елементи бібліографічного запису (заголовок і бібліографічний опис) та знаки пунктуації в бібліографічному посиланні, незалежно від його призначення та виду, подають згідно з ДСТУ ГОСТ 7.80 і ДСТУ ГОСТ 7.1 з урахуванням таких особливостей:

— у заголовку бібліографічного запису подають відомості про одного, двох чи трьох авторів, при цьому імена цих авторів у бібліографічному описі у відомостях про відповідальність (за навкисною ризикою) не повторюють;

Васильєв С. В. Доказування та докази у господарському процесі України : монографія / С. В. Васильєв. Харків : Еспада, 2004. 192 с.

— за потреби у заголовку бібліографічного запису позатекстового посилання можна зазначати більше ніж три імені авторів;

Nikitina I., Kyrpyta T., Boiarkin V., Kukhar V., Malii K., Khoroshailo O. English for metal forming engineering and research in metallurgy and material science : a tutorial. 2nd revised and expanded edition. Odesa : Oldi+, 2024. 144 p.

***Примітка:** тут і далі у Додатку В представлена візуалізація основних вимог** (підготовлено і угруповано бібліотекарем Горчинською Ю.В.), повна версія доступна за:

Формування списку використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» : презентація / Ю. В. Горчинська. Запоріжжя : ТОВ "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА", 2024. 23 с. URL: <https://dspace.mipolytech.education/handle/mip/1318>

**ВИМОГИ ДО ФОРМУВАННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
ВІДПОВІДНО ДО ДСТУ8302:2015 «БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ.
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПРАВИЛА СКЛАДАННЯ»***

— замість знака «крапка й тире» («. — »), який розділяє зони бібліографічного опису, в бібліографічному посиланні рекомендовано застосовувати знак «крапка» (при цьому в межах одного документа застосування в бібліографічних посиланнях розділових знаків уніфікують);

Кравченко В. П., Койфман О. О., Сімкін О. І. Автоматизація технологічних процесів і виробництв у чорній металургії : навчальний посібник. Одеса : Олді+, 2023. 276 с.

— відомості, запозичені не з титульної сторінки документа, дозволено не брати у квадратні дужки;

Алієва Л. І., Чучин О. В., Абхарі П., Грудкіна Н. С. Основи технології металообробки : [посібник для студентів спеціальності 136 «Металургія» денної та заочної форм навчання]. Краматорськ : ДДМА, 2019. 87 с.

— після назви дозволено не зазначати загального позначення матеріалу («Текст», «Електронний ресурс», «Карти», «Ноти» тощо — перелік згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1);

Андріяш В. Державна етнополітика України в умовах глобалізації [Текст]. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с.

— у складі вихідних даних дозволено не подавати найменування (ім'я) видавця;

Ільганаєва В. Соціальні комунікації : словник-довідник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 328 с.

— у складі відомостей про фізичні характеристики документа можна зазначати або його загальний обсяг (наприклад: 285 с.), або номер сторінки, на якій подано об'єкт посилання (наприклад: С. 19);

Кухар В. В., Аніщенко О. С., Присяжний А. Г. Основи експериментальних методів дослідження процесів обробки металів тиском : навчальний посібник. Маріуполь : ПДТУ, 2019. 234 с. або С. 57.

— дозволено не наводити відомостей про серію та Міжнародний стандартний номер (ISBN, ISSN).

Основи наукових досліджень : глосарій / упоряд.: Н. Ю. Рекова, І. А. Гетьман, М. А. Держевецька ; ТОВ «ТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»». Одеса : Олді+, 2024. 128 с. ISBN 978-966-289-912-2.

Примітка: за матеріалами:

Формування списку використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» : презентація / Ю. В. Горчинська. Запоріжжя : ТОВ "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА", 2024. 23 с. URL: <https://dspace.mipolytech.education/handle/mip/1318>

ДОДАТОК В (Продовження)

**ВИМОГИ ДО ФОРМУВАННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
ВІДПОВІДНО ДО ДСТУ8302:2015 «БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ.
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПРАВИЛА СКЛАДАННЯ»***

Один автор	
Опис книг	Опис періодичних видань
Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.	Варех Н. В. Застосування інтент-аналізу у дослідженнях дискурсу мережевої комунікації. <i>Держава та регіони</i> . 2021, №4. (48). С. 91-96.
Ilhwan P. Advances in Selective Flotation and Leaching Process in Metallurgy. Basel : MDPI, 2022. 168 p.	Blashkova O. M. Key competencies of the teacher of natural sciences of modern high school in the context of humanistic-value orientation to the environment. <i>Science and Education a New Dimension</i> . 2019. Vol (77), Issue 188. P. 7–13.
Shuai Wang. Chemical Engineering and Technology in Mineral Processing and Extractive Metallurgy. Basel : MDPI, 2022. 340 p. DOI: https://doi.org/10.3390/books978-3-0365-5425-9 .	Мірошніченко В. Проблематика фінансування ЗМІ під час воєнного стану та шляхи її вирішення. <i>Діалог: медіастудії</i> . 2023. № 29. С. 117–124. DOI: https://doi.org/10.18524/2308-3255.2023.29.300640 .
Бойчик І. М. Економіка підприємства : підручник. Київ : Кондор, 2016. 378 с. URL: http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/12571 .	Капліна А. І. Інноваційні механізми функціонування логістичних структур. <i>Ефективна економіка</i> . 2024. № 10. URL: https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4856 .
	8

Два автора	
Опис книг	Опис періодичних видань
Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с.	Струк Н. С., Кріп М. С. Передумови впровадження системи бюджетування у діяльність вугледобувних підприємств. <i>Підприємництво і торгівля</i> . 2021. № 28. С. 97-102.
Tripathy B., Anuradha J. Internet of Things (IoT): TeChnologies, AppliCations, Challenges and Solutions. Boca Raton : CRC Press, 2017. 334 c.	Hrabovskyi Y., Fedorchenko V. Development of the optimization model of the interface of multimedia edition. <i>EUReKA: Physics and Engineering</i> . 2019. № 3. P. 3–12.
Zhironkin S., Cehlar M. Green Economy and Sustainable Development. Basel : MDPI, 2022. 361 p. DOI: https://doi.org/10.3390/books978-3-0365-3222-6 .	Pashynskiy V. V., Boyko I. O. Study of the influence of the increased carbon content in electrodes on structure and properties of the welding seam during welding of 110G13 steel. <i>Technology Audit and Production Reserves</i> . 2021. № 4/3(60). P. 14-17. DOI: https://doi.org/10.15587/2706-5448.2021.237358 .
Караван Н. А., Присвітла О. В. Організація та управління в природоохоронній діяльності : конспект лекцій. Кам'янське : ДДТУ, 2019. 74 с. URL: https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/34/7-34-kl67.pdf .	Дворянкін В. О., Коломієць С. М. До питання про ментально-ціннісну структуру в мовній картині світу сучасного діалектоносія. <i>Південний архів (філологічні науки)</i> . 2019. № 77. С. 13–16. URL: https://dspace.mipolytech.education/handle/mip/736 .
	9

***Примітка:** за матеріалами:

Формування списку використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» : презентація / Ю. В. Горчинська. Запоріжжя : ТОВ "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА", 2024. 23 с. URL: <https://dspace.mipolytech.education/handle/mip/1318>

ДОДАТОК В (Продовження) ВИМОГИ ДО ФОРМУВАННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ВІДПОВІДНО ДО ДСТУ8302:2015 «БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПРАВИЛА СКЛАДАННЯ»*

Три автора

Опис книг	Опис періодичних видань
Шаравара В. В., Любинський О. І., Гулевець Д. В. Економіка природокористування : практикум. Кам'янець-Подільський, 2019. 84 с.	Кучин О., Бруй Г. В., Янкін О. Моделювання просторового зміщення точок земної поверхні за результатами геодезичних спостережень. <i>Просторовий розвиток</i> . 2023. № 3. С. 122–133.
Jaramillo H. S., Arnaldo Avila J., Chen C. Strength of Materials. London : IntechOpen, 2020. 200 p.	Joukov S., Lutsenko S., Hryhoriev Y. Dominant Determinants of Adaptation of the Mining Complex in the Conditions of a Dynamic Environment. <i>Inżynieria Mineralna. Journal of the Polish Mineral Engineering Society</i> . 2023. No 1(51). P. 15-22.
Shuai W., Xingjie W., Jia Y. Chemical Engineering and Technology in Mineral Processing and Extractive Metallurgy. Basel : MDPI, 2022. 340 p. DOI: https://doi.org/10.3390/books978-3-0365-5425-9 .	Тубольцев Л. Г., Чайка О. Л., Бабаченко О. І. Перспективи розвитку металургійного виробництва в Україні за рахунок використання нових технологій. <i>Фундаментальні та прикладні проблеми чорної металургії</i> . 2023. № 37. С. 4–25. DOI: https://doi.org/10.52150/2522-9117-2023-37-4-25 .
Самойленко Н. М., Райко Д. В., Аверченко В. І. Організація та управління в природоохоронній діяльності : навч. посіб. Харків : НТУ «ХПІ», Видавництво «Лідер», 2018. 174 с. URL: https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/37572 .	Сахно С. В., Бородіч В. В., Карлов Є. К. Дослідження впливу параметрів технологічних схем очисних робіт на стійкість виробок при реалізації концепції «малих шахт». <i>Наукові праці ДонНТУ</i> . Серія Гірничо-геологічна. 2020. № 1(23)-2(24). С. 64-73. URL: https://dspace.mipolytech.edu/handle/mip/589 .

Чотири автора

Опис книг	Опис періодичних видань
Чуванов О. П., Мамешин В. С., Гриценко А. С., Герасименко В. Г. Технологія розливки сталі. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2012. 186 с.	Грудкіна Н. С., Алієв І. С., Малій Х. В., Левченко В. М. Розвиток енергетичного методу балансу потужностей на основі розширення бази кінематичних модулів складної конфігурації. <i>Математичне моделювання</i> . 2021. № 2(45). С. 81-90.
Chan A. H. C., Pastor M., Schrefler B. A., Shiomi T. Computational geomechanics. Theory and applications. Wiley, 2022. 496 p.	Kliuchka Y., Shmatko O., Yevseiev S., Milevskiy S. Peculiarities of blockchain technology introduction in the field of healthcare: current situation and prospects. <i>Системи обробки інформації</i> . 2021. Вип. 1(164). С. 33–44.
Huang Wentao, Yu Moduo, Li Hao, Nengling Tai. Energy Management of Integrated Energy System in Large Ports. Springer Nature, 2023. 268 p. DOI: https://doi.org/10.1007/978-981-99-8795-5 .	Левіт В. В., Каменець В. І., Чеботенко Д. О., Масик О. О. Технологія та організація проведення і підтримання гірничих виробок нових вугільних блоків ПрАТ «Шахтоуправління «Покровське». <i>Наукові праці ДонНТУ</i> . Серія Гірничо-геологічна. 2023. № 1(29). С. 117-127. DOI: https://doi.org/10.31474/2073-9575-2023-1(29)-117-127 .
Singh R. P., Tyagi M., Walia R. S., Davim J. P. Advances in Modelling and Optimization of Manufacturing and Industrial Systems. 1st ed. Cham : Springer Nature, 2023. 745 p. URL: https://read.kortext.com/inventory/search/2299515 .	Нікуліна О. М., Северин В. П., Бубнов А. І., Кондратов О. М. Моделювання розвитку епідемії на основі інформаційної технології оптимізації. <i>Вісник Національного технічного університету «ХПІ»</i> . Серія: Системний аналіз, управління та інформаційні технології. 2021. № 2 (6). С. 47–52. URL: https://dspace.mipolytech.edu/handle/mip/233 .

Примітка: за матеріалами:

Формування списку використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» : презентація / Ю. В. Горчинська. Запоріжжя : ТОВ "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА", 2024. 23 с. URL: <https://dspace.mipolytech.edu/handle/mip/1318>

ДОДАТОК В (Продовження) ВИМОГИ ДО ФОРМУВАННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ВІДПОВІДНО ДО ДСТУ8302:2015 «БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПРАВИЛА СКЛАДАННЯ»*

П'ять і більше авторів

Опис книг	Опис періодичних видань
Технології обробки сталі у передкристалізаційний період при безперервному розливанні / Є. В. Синегін та ін. Дніпро : Середняк Т.К., 2021. 99 с.	Курпе О. Г., Кухар В. В., Бу К., Єфременко В. Г., Зурнаджи В. І. Розвиток системних підходів до превентивного керування якістю термомеханічно обробленого товстостілового прокату категорії К60. <i>Наукові нотатки</i> . 2022. № 74. С. 39–48.
Surface Mining Technology / Mostafa Mohamed Ali et al. Singapore : Springer Nature, 2022. 344 p.	Mints A., Zherlitsyn D., Khadzhynova O., Kamysnykova E., Kalinin O. Hierarchical Fuzzy Method of Comparing Bank Products with Complex Tariff Packages. <i>Journal of Information Technology Management</i> . 2021. Vol. 7, Special Issue. P. 66–80.
The Future European Energy System. Renewable Energy, Flexibility Options and Technological Progress. 1st ed. / Dominik Möst et al. Cham, Switzerland : Springer Nature, 2021. 311 p. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-60914-6 .	Shamrai V., Melnyk-Shamrai V., Korobychuk V., Leonets I., Lutsenko S. Quality index control for building products made of natural facing stone. <i>Mining of Mineral Deposits</i> . 2023. № 17(3). С. 12–21. DOI: https://doi.org/10.33271/mining17.03.012 .
Стратегії сталого розвитку : навч. посіб. / В. В. Добровольський та ін. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 160 с. URL: https://salo.li/53aaFBc .	Григор'єв І., Григор'єв Ю., Луценко С., Ткачук Є., Гора М. Вивчення впливу типорозміру екскаватору на границі відкритих гірничих робіт. <i>Збірник наукових праць національного гірничого університету</i> . 2020. Вип. 63. С. 26–36. URL: http://ir.nmu.org.ua/handle/123456789/157600 .

mip metinvest
polytechnic

Автор(и), редактор(и), упорядник(и)

1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.

2. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.

3. Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінальновиконавче право України : навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 624 с.

4. Системи управління мехатронними комплексами : методичні рекомендації до виконання практичних робіт / упоряд.: М. В. Голотюк, О. О. Налобіна, О. З. Бундза. Запоріжжя : ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», 2024. 51 с.

mip metinvest
polytechnic

Примітка: за матеріалами:

Формування списку використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» : презентація / Ю. В. Горчинська. Запоріжжя : ТОВ "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА", 2024. 23 с. URL: <https://dspace.mipolytech.education/handle/mip/1318>

ДОДАТОК В (Продовження)
ВИМОГИ ДО ФОРМУВАННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
ВІДПОВІДНО ДО ДСТУ8302:2015 «БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ.
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПРАВИЛА СКЛАДАННЯ»*

Багатотомні видання

1. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1 : Теоретичні засади та історія української кримінології. 424 с.

2. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.

Частина видання (книги)

Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. *Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні* : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.

Примітка: за матеріалами:

Формування списку використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» : презентація / Ю. В. Горчинська. Запоріжжя : ТОВ "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА", 2024. 23 с. URL: <https://dspace.mipolytech.education/handle/mip/1318>

ДОДАТОК В (Продовження)
ВИМОГИ ДО ФОРМУВАННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
ВІДПОВІДНО ДО ДСТУ8302:2015 «БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ.
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПРАВИЛА СКЛАДАННЯ»*

Частина видання матеріалів конференцій (тези доповіді)

1. Пікареня Д. С., Орлінська О. В. Техногенна небезпека зберігання радіоактивних відходів. *Екологічно дружні технологічні рішення для місцевих громад щодо поводження з відходами* : збірка матеріалів Національного форуму «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології», м. Київ, 23–24 листопада 2021 р. Київ, 2021. С. 35–38.

2. Пікареня Д. С., Орлінська О. В. Техногенна небезпека зберігання радіоактивних відходів. *Екологічно дружні технологічні рішення для місцевих громад щодо поводження з відходами* : збірка матеріалів Національного форуму «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології». (м. Київ, 23–24 листопада 2021 р.). Київ, 2021. С. 35–38.

16

Автореферати дисертацій

Малій Х. В. Удосконалення процесів виготовлення стрижневих деталей з фланцем на основі застосування способів радіально-поздовжнього видавлювання : автореф. дис. ... канд. тех. наук : 05.03.05. Краматорськ, 2017. 24 с.

Дисертації

Грудкіна Н. С. Розвиток енергетичних методів аналізу технологічних режимів та удосконалення процесів точного об'ємного штампування видавлюванням : дис. ... д-ра тех. наук : 05.03.05 ; 13. Краматорськ, 2021. 485 с.

Примітка: за матеріалами:

Формування списку використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» : презентація / Ю. В. Горчинська. Запоріжжя : ТОВ "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА", 2024. 23 с. URL:

<https://dspace.mipolytech.education/handle/mip/1318>

ДОДАТОК В (Продовження)

**ВИМОГИ ДО ФОРМУВАННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
ВІДПОВІДНО ДО ДСТУ 8302:2015 «БІБЛІОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ.
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ТА ПРАВИЛА СКЛАДАННЯ»***

Стандарти

1. ДСТУ 8302-2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ, 2016. 16 с. (Інформація та документація).

2. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ 3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).

Електронні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України : офіційний сайт. URL: <https://mon.gov.ua/> (дата звернення: 22.11.2024).

2. Інституційний репозитарій ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» : веб-сайт. URL: <https://dspace.mipolytech.education/home> (дата звернення: 22.11.2024).

3. Coursera : веб-сайт. URL: <https://www.coursera.org/> (дата звернення: 22.11.2024).

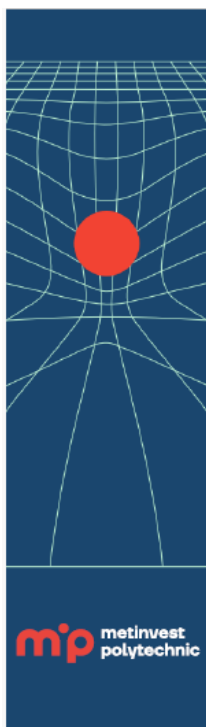
4. Управління проєктами: від ідеї до завершення : Prometheus : веб-сайт. URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/project-management/> (дата звернення: 22.11.2024).

5. Dollarhide M. Social Media: Definition, Importance, Top Websites and Apps : Investopedia. URL: <https://www.investopedia.com/terms/s/social-media.asp> (дата звернення: 22.11.2024).

Примітка: за матеріалами:

Формування списку використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» : презентація / Ю. В. Горчинська. Запоріжжя : ТОВ "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА", 2024. 23 с. URL: <https://dspace.mipolytech.education/handle/mip/1318>

ВИМОГИ ДО ЦИТУВАННЯ *

Способи уведення цитати у текст:

- текст цитати береться у лапки, наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі;
- цитування повинно бути повним, без скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора;

цитата подається повністю після слів того, хто цитує

А. Артюхов зазначає: «Отже, студенти та молоді вчені, які списують та обманюють під час навчання, насправді не використовують свого потенціалу на повну, і таким чином завдають шкоди собі як науковцям та своїм майбутнім роботодавцям» [1].

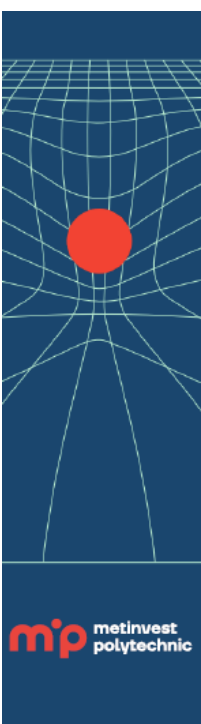
цитата подається повністю перед словами того, хто цитує

«Отже, студенти та молоді вчені, які списують та обманюють під час навчання, насправді не використовують свого потенціалу на повну, і таким чином завдають шкоди собі як науковцям та своїм майбутнім роботодавцям», – зазначає **А. Артюхов** [1].

цитата подається повністю, але розривається словами того, хто цитує

«Отже, студенти та молоді вчені, які списують та обманюють під час навчання, – зазначає **А. Артюхов**, – насправді не використовують свого потенціалу на повну, і таким чином завдають шкоди собі як науковцям та своїм майбутнім роботодавцям» [1].

(Джерело 1: Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : колективна монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.)

- пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапкам [...] на місці пропуску;

На думку А. Артюхова, «студенти та молоді вчені, які списують та обманюють під час навчання, [...] завдають шкоди собі як науковцям та своїм майбутнім роботодавцям» [1].

- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело.

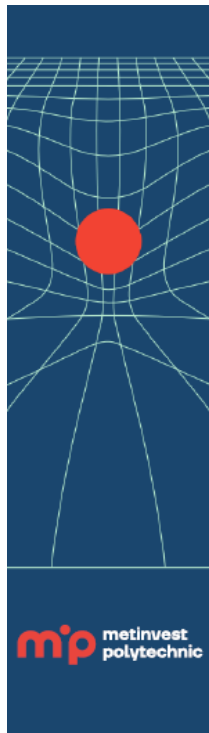
А. Артюхов зазначає: «Отже, студенти та молоді вчені, які списують та обманюють під час навчання, насправді не використовують свого потенціалу на повну, і таким чином завдають шкоди собі як науковцям та своїм майбутнім роботодавцям» [1].

(Джерело 1: Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : колективна монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.)

*Примітка: за матеріалами презентації бібліотекаря ТОВ "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА" Ю. В. Горчинської: Основи правильного цитування : презентація / Ю. В. Горчинська. Запоріжжя : ТОВ "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА", 2024. 14 с. <https://dspace.mipolytech.edu/handle/mip/1669>

ВИМОГИ ДО ЦИТУВАННЯ *

ПЕРЕФРАЗУВАННЯ – переказ цитати невеликого фрагмента своїми словами з обов'язковим посиланням на джерело цитування.

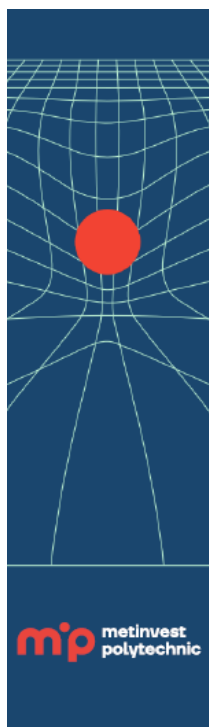
- використовуйте власні слова для висловлення чужих ідей та додавайте посилання;
- використовуйте різні типи лексики одного і того ж значення;
- змінюйте порядок слів, об'єднуйте речення;
- використовуйте різні типи граматики.

УЗАГАЛЬНЕННЯ дозволяє одним реченням передати зміст цілого розділу або авторської праці.

- виділяти основні положення та ідеї тексту оригіналу;
- максимально очищати текст від допоміжних елементів та додаткових авторських пояснень;
- надавати власні міркування щодо здійсненого узагальнення.

СИНТЕЗУВАННЯ дозволяє об'єднувати різну інформацію та ідеї для розробки власних аргументів.

- згрупуйте джерела у категорії, наприклад, авторів з подібними поглядами або дослідженнями з наведенням результатів;
- опишіть власними словами згруповані джерела, не обговорюйте кожного автора окремо;
- додайте посилання на джерела.

Використання у роботі цитувань з належно оформленими посиланнями дає змогу:

- уникати плагіату та дотримуватися академічної доброчесності;
- продемонструвати наукову обізнаність автора, обґрунтованість положень дослідження та його масштабність;
- підтвердити власну думку та посилити її аргументацію;
- подати аргументоване заперечення, спростування контраверсійної думки іншого автора задля доведення власної позиції;
- здійснити порівняння, аналіз різних поглядів на те чи інше питання, проблему;
- ідентифікувати та відшукати джерела, на які посилається автор, для підтвердження достовірності цитованого тексту або ознайомлення з додатковою інформацією.

*Примітка: за матеріалами презентації бібліотекаря ТОВ "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА" Ю. В. Горчинської: Основи правильного цитування : презентація / Ю. В. Горчинська. Запоріжжя : ТОВ "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА", 2024. 14 с. <https://dspace.mipolytech.edu/handle/mip/1669>

ВИМОГИ ДО ЦИТУВАННЯ *

Як робити посилання?

- посилання в тексті статті подавати тільки у квадратних дужках, наприклад [1], [1: 6], де цифри 1 і 6 відповідають порядковому номеру праці або джерела у списку використаних джерел. Якщо посилання на джерела підряд з 1 по 6, тоді [1-4];

- посилання на конкретні сторінки наводити після номера джерела через кому з маленької букви "с.", наприклад: [1, с. 5]. Якщо посилання на кілька праць, вони розділяються крапкою з комою: [1, с. 5; 6, с. 25-33];

- якщо використано відомості, матеріали чи твердження з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць тощо з джерела, на яке дано посилання;

- посилання у тексті зазвичай робиться в кінці речення;

- не подавати в тексті розгорнутих посилань, таких як (Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : колективна монографія / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. С. 45);

- неприпустиме посилання на неопубліковані та незавершені праці.

12

Формування списку використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Формування списку використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Ключові слова: бібліографічне посилання, ДСТУ 8302:2015, бібліографічний опис

Бібліографічний опис: Формування списку використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» : презентація / Ю. В. Горчинська. - "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА"

URI: <https://dspace.mipolytech.education/handle/mip/1318>

Колекції: Презентації бібліотеки

Повна інформація про документ

СТАНДАРТИ ОФОРМЛЕННЯ ПОСИЛАНЬ

ДСТУ 8302-2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання

ДСТУ 3582-2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення стилі словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила

Приклади оформлення бібліографічного списку у списку використаних джерел (згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.340.40))

Презентація «Формування списку використаних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах

Академічне письмо: як писати доброчесно

*Примітка: за матеріалами презентації бібліотекаря ТОВ "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА" Ю. В. Горчинської: Основи правильного цитування : презентація / Ю. В. Горчинська. Запоріжжя : ТОВ "ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ "МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА", 2024. 14 с. <https://dspace.mipolytech.education/handle/mip/1669>

Навчально-методичне видання

ЛАТИШЕВА Олена Володимирівна

**ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПРИРОДООХОРОННОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ ТА ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ:**

**методичні вказівки до виконання
практичних робіт**

Самостійне електронне мережеве видання

Публікується в авторській редакції